

Motion till riksdagen 2019/20:2009

av **Roland Utbult (KD)**

Utvärdera Ersättningsnämndens arbete

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och utvärdera dels Ersättningsnämndens arbete, dels nivån på använt anslag utifrån riksdagens beslut och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En djup orättvisa har drabbat ett stort antal personer i vårt land. Personer som svikits i flera omgångar av den svenska samhällsvården. Det handlar om de personer som i barndomen placerades på barnhem eller fosterhem och utsattes för övergrepp eller försummelser av allvarlig art och som utlovats ersättning för sitt lidande. Allt såg lovande ut till en början med två utredningar, Vanvårdsutredningen och Upprättelseutredningen, som pekade mot ersättning för de som drabbats mellan 1920 och 1980. Därefter en ceremoni i Stockholms stadshus med riksdagens talman, ministrar och kungligheter representerade. Ett stort antal av ”samhällets styvbarn” var där och en ursäkt framfördes från högre ort.

En proposition lämnades sedan till riksdagen och en myndighet, Ersättningsnämnden, tillsattes för att sköta intervjuer och bedömningar. Förväntansfulla vandrade de drabbade dit, om än på skakiga ben, för att lägga fram sin berättelse inför ett antal jurister och en psykolog. Att berätta om svåra upplevelser är inte självklart. Ska man kunna berätta om de övergrepp och försummelser man utsatts för måste förutsättningarna vara så bra som möjligt så att berättelsen blir fullständig och kan bli underlag för en bedömning. Tyvärr finns flera berättelser som visar att de bästa förutsättningarna inte gavs, vilket också kan ha påverkat det underlag som låg till grund för bedömningen.

Efter intervjun hos Ersättningsnämnden gjordes en bedömning hos myndigheten och den som ansökt om ersättning till följd av övergrepp och försummelse fick därefter brev som meddelade avslag eller bifall till ansökan.

För fler än hälften av de som ansökt blev svaret negativt. Det som såg ut att kunna bli en moralisk upprättelse övergick i förtvivlan över att inte bli trodd. Upplevelsen för dem blev att samhället än en gång svikit. Dessutom utan möjlighet att överklaga. Flera vittnar om att de önskat att de aldrig behövt gå igenom detta trauma att återuppliva minnen som gett djupa sår i själen.

En jämförelse kan göras med de som blev tvångssteriliserade i Sverige under 1900-talet. 1999 infördes en lag om ersättning till de som tvångssteriliserats enligt de gamla steriliseringslagarna, eller före år 1976 med myndighets medverkan men utan stöd av lag. En särskild nämnd prövade sedan ansökningarna vartefter de kom in. Mellan 2 100 och 2 400 ansökningar kom in och nästan åttio procent beviljades ersättning.

Ersättningsnämndens lades ned 30 juni 2016. Närmare 54 procent av de 5 000 personer som sökt ersättning och intervjuats av Ersättningsnämnden har fått avslag. Av avsatta en miljard kronor har hälften använts. Det finns anledning att följa upp och utvärdera dels Ersättningsnämndens arbete och dels nivån på använt anslag utifrån riksdagens beslut. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Roland Utbult (KD)